
INRICHTINGSPLAN NATURA 2000-GEBIED LONNEKERMEER

Inrichtingsplan 2017

17 FEBRUARI 2017
LANDSCHAP OVERIJSEL

INHOUDSOPGAVE

1	Achtergrond	5
1.1	Natura2000	5
1.2	Programmatische Aanpak Stikstof en Gebiedsanalyse	5
1.3	Realisatie van PAS-maatregelen.....	6
1.4	Opgave vanuit de Gebiedsanalyse.....	6
1.5	De tot standkoming van het plan	6
1.6	Doel van het Inrichtingsplan	6
1.7	Leeswijzer	7
2	Gebiedsbeschrijving	8
2.1	Natura 2000-gebied Lonnekermeer	8
2.2	Eigendomsposities	9
3	Doelen en maatregelen	10
3.1	Uitgangspunt: de Gebiedsanalyse.....	10
3.2	Meekoppelkansen/ Aanvullende maatregelen	15
4	Onderbouwing per maatregel	17
4.1	M1: Herstellen peilfluctuaties in Klein Lonnekermeer	17
4.2	M2: Hoger peil in de Koppelleiding	18
4.3	M3b: Verondiepen van de Hesbeek	19
4.4	M4a: Verondiepen Blankenbellingsbeek (bovenloop)	20
4.5	M4b: Verondiepen Blankenbellingsbeek (in grasland)	20
4.6	M4c: Sloot dempen tussen Blankenbellingsbeek en Groot Lonnekermeer	22
4.7	M4d: Uit pacht nemen en afplaggen	22
4.8	M6: Verondiepen sloot ten zuiden van Groot Lonnekermeer.....	23
4.9	M7a: Verminderen ontwatering; watergangen dempen	23
4.10	M7b: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloten	24
4.11	M7c: Verminderen interne ontwatering, herprofilen slenk.....	25
4.12	M7d: Omvormen naaldbos ten noorden van het Groot Lonnekermeer.....	25
4.13	M7e: Verminderen interne ontwatering, kappen berkenbos tussen hooimaatjes	26
4.14	M7f: Verondiepen zuidelijke sloot van het zuidelijk hooimaatje	26
4.15	M7g: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloot	27
4.16	M7h: Verminderen interne ontwatering, Verondiepen bermsloten ten zuiden en noorden van de Blankenbellingsbeek nabij Groot Lonnekermeer	27
4.17	M7i: Verminderen interne ontwatering, verondiepen winkelhaakvormig slootje in het zuiden	

4.18	M7j: Verminderen interne ontwatering, dempen slootje tussen zuidelijk hooimaatje en voormalige akker.....	29
4.19	M7k: Verminderen interne ontwatering, dempen greppeltjes.....	29
4.20	M7L: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloot	29
4.21	M7m: Verwijderen bos ten (zuid)westen van Gibraltar.....	31
4.22	M11: Verwijderen van organische sedimenten	31
4.23	M12: inrichting en beheer: verwijderen opslag.....	32
4.24	M12a: Verwijderen van opslag bij het Klein Lonnekermeer	32
4.25	M12b: Verwijderen van opslag bij het Groot Lonnekermeer	32
4.26	M14: Kleinschalig plaggen.....	34
4.27	M15: Maaien	34
4.28	M16: Bekalken	35
4.29	M18: Hooien en naweiden	35
4.30	M19: Biologisch beheer van het Gibraltarven	36
4.31	M20: Uit pacht nemen en uitmijnen van bemeste graslanden	36
4.32	A1: Aanleggen nieuwe tracé Blankenbellingsbeek	37
5	Effecten.....	38
5.1	Hydrologische effecten	38
5.2	Effect op ruimtelijk plan	38
5.3	Effecten op de natuurwaarden en Flora en Fauna.....	39
6	Communicatie en draagvlak	40
6.1	Betrokkenheid partners Samen werkt Beter.....	40
6.2	Draagvlak en communicatie met grondeigenaren.....	41
7	Doorkijk naar de uitvoering	42
7.1	Start van de uitvoering in 2017	42
7.2	Nadere uitwerking van de maatregelen.....	42
7.3	Kostenraming.....	42

Voorwoord

Voor u ligt het inrichtingsplan voor het Natura-2000 gebied Lonnekermeer. Het Lonnekermeer is een natuurgebied aan de noordzijde van Enschede, op het grondgebied van de gemeenten Enschede en Dinkelland. Het natura 2000-gebied is in eigendom van Landschap Overijssel. Zij is als partner in het verband Samen Werkt Beter aangewezen als bestuurlijk trekker en verzorgt het gebiedsproces.

Dit inrichtingsplan verklaart enerzijds de inrichtingstekening met alle maatregelen in het gebied, zoals opgenomen in bijlage 1. En vormt anderzijds de onderbouwing voor de nadere uitwerking van de maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse.

In 2015 heeft Provincie Overijssel de PAS-gebiedsanalyse laten opstellen voor het Lonnekermeer. In deze PAS-gebiedsanalyse zijn verschillende inrichtings- en beheermaatregelen opgesteld om met name de hydrologische knelpunten voor de habitats op te lossen.

De maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse zijn voor dit gebied rechtstreeks overgenomen en uitgewerkt. Eén maatregel is verschoven naar 2e beheerplanperiode.

Dit Inrichtingsplan leidt tot een aantal wijzigingen van de gebiedsanalyse:

- Wijziging van de ligging van een aantal lijnvormige PAS maatregelen (zie de kaart in bijlage 2);
- Maatregel M2 wordt niet uitgevoerd in de 1e beheerplanperiode. De uitvoering van deze maatregel wordt pas uitgevoerd als uit de monitoring blijkt dat hij alsnog uitgevoerd moet worden.

Daarnaast leidt de uitwerking van de maatregelen tot een wijziging van de EHS-kaart. Enkele percelen uit de gele gebieden komen buiten de EHS te liggen omdat geen maatregelen nodig zijn. De overige gele gebieden krijgen de aanduiding natuur op de EHS-kaart.

Het noodzakelijke beheer na uitvoering van de PAS-maatregelen wordt geborgd door het opnemen van het juiste beheertype in het provinciale natuurbeheerplan. Landschap Overijssel zal een aangepaste beheertypenkaart na uitvoering van de maatregelen volgens de afgesproken procedure bij de provincie aanleveren ten behoeve van de jaarlijkse wijziging van het natuurbeheerplan. Het beheer en onderhoud van de verondiepte waterlopen ligt bij de verantwoordelijke organisatie, (waterschap, provincie en gemeente).

1

ACHTERGROND

1.1 Natura2000

De Europese Unie heeft op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn een aantal Natura2000-gebieden aangewezen. Deze gebieden zijn leefgebieden voor kwetsbare of zeldzame flora en fauna. De Natura2000-gebieden hebben een beschermde status met als doel duurzame instandhouding van de soorten in het gebied. De eerste stap hierbij is het voorkomen van verdere achteruitgang van deze soorten. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft in 2013 en 2014 bijna alle Natura 2000-aanwijzingsbesluiten genomen. Volgens de Natuurbeschermingswet (NBW) moeten de provincies, en bij sommige gebieden het Rijk, binnen drie jaar na aanwijzing van een Natura2000-gebied een Natura2000-beheerplan vaststellen voor dat gebied. Dit beheerplan beschrijft het gebied, de doelen om het gebied in stand te houden en de maatregelen die nodig zijn om de doelen te realiseren.

1.2 Programmatische Aanpak Stikstof en Gebiedsanalyse

De neerslag van stikstof (stikstofdepositie) is één van de belangrijkste belemmeringen om de Europese natuurdoelen te halen. De huidige depositie in een groot aantal Natura 2000-gebieden is veel hoger dan leefgebieden van planten en dieren kunnen verdragen. De te hoge depositie had effect op de economische ontwikkeling van Nederland en van Overijssel in het bijzonder. Sinds 2008 is er nauwelijks vergunningsruimte voor landbouw, wegen en bedrijventerreinen in de buurt van beschermde natuurgebieden. Dit omdat het niet uit te sluiten was dat dergelijke activiteiten negatief effect zouden hebben op één van de N2000 gebieden in de provincie. Het Rijk heeft vervolgens samen met haar partners de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld, waarbij vooruitlopend op autonome afname van de stikstofdepositie, al beperkt economische ontwikkelruimte is vrijgegeven. Daarbij is als voorwaarde gesteld dat stikstofgevoelige natuur (soorten en habitats) in de N2000 gebieden zouden worden versterkt. PAS-maatregelen zijn dan ook natuurherstelmaatregelen die op zichzelf geen effect hebben op de stikstofdepositie, maar wel het effect hebben dat de betreffende natuur meer vitaal is om zich te weren tegen de negatieve effecten van deze stikstofdepositie. PAS-maatregelen zorgen dat er een goede balans wordt gevonden tussen behoud en herstel van natuurlijke kwaliteiten en de economische ontwikkeling in Overijssel. Op die manier ontstaat weer ontwikkelingsruimte voor de economie (onder andere de landbouw) in Overijssel. Voor elk Natura 2000-gebied heeft de provincie een zogenaamde PAS-Gebiedsanalyse met maatregelkaarten laten opstellen. Een dergelijk onderzoeksrapport is onderdeel van het beheerplan van het N2000 gebied. In het beheerplan staat wat de doelen zijn voor het betrokken gebied; in de PAS-Gebiedsanalyse (onderdeel van het beheerplan) staat welke natuurherstelmaatregelen waar en wanneer nodig zijn in drie perioden van zes jaar. De eerste periode loopt daarbij tot juli 2021. Bij de PAS-Gebiedsanalyses zit een kaart waarop staat waar welke maatregelen, in en naast het N2000-gebied, getroffen moeten worden.

1.3 Realisatie van PAS-maatregelen

Sinds 2006 werken de gezamenlijke overheden en betrokken partners in Overijssel aan de realisatie van de opgaven op het gebied van waterveiligheid, Kaderrichtlijn Water, regionale economie en de natuuropgaven. Ook voor wat betreft de sectorale natuuropgaven is er de afgelopen jaren in toenemende mate samengewerkt binnen de provincie Overijssel. Het akkoord “Samen werkt Beter (SWB)” tussen Overijsselse overheden, terreinbeheerders en maatschappelijke organisaties heeft als doel de ontwikkeling van een toekomstbestendige koers voor de economie en ecologie van Overijssel. Ten behoeve van SWB is destijds een Uitvoeringsagenda opgesteld. Eén van de speerpunten van de Uitvoeringsagenda is de gezamenlijke (d.w.z. met alle betrokken partijen) realisatie van de ontwikkelopgave Natura 2000. Eén van de gebieden waarin deze ontwikkelopgave speelt is het Lonnekermeer.

1.4 Opgave vanuit de Gebiedsanalyse

Voor ieder gebied van de Uitvoeringsagenda is de ontwikkelopgave beschreven in het (ontwerp)beheerplan en de PAS-Gebiedsanalyse. De Gebiedsanalyse is daarbij integraal onderdeel van het beheerplan. De Gebiedsanalyse geeft een beeld op hoofdlijnen van de noodzakelijke maatregelen voor het herstel van de stikstofgevoelige soorten en habitats in het gebied Lonnekermeer. Het gaat hierbij om de stikstofgevoelige habitattypen H3130 Zwakgebufferde vennen, H3160 Zure venen, H4010A Vochtige heiden, H4030 Droge heiden, H6230 Heischrale graslanden, H6410 Blauwgraslanden, H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen en het habitatsoort H1042 Gevlekte witsnuitlibel.

1.5 De tot standkoming van het plan

In de PAS-gebiedsanalyse zijn de voorgenomen maatregelen op hoofdlijnen beschreven. Om de maatregelen exact in beeld te krijgen en de consequenties inzichtelijk te maken, zijn de voorgestelde maatregelen nader gedetailleerd. Op basis van veldinventarisaties, aanvullende (veld)onderzoeken en grondwatermodelleringen zijn de maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse waar nodig aangescherpt of aangepast. Bij de totstandkoming van dit plan zijn verschillende partijen betrokken. Hieronder wordt per groep een korte toelichting gegeven op hun betrokkenheid.

Externe ambtelijke adviesgroep

De externe ambtelijke adviesgroep heeft als doel om in gezamenlijkheid, op basis van eigen kennis en expertise, te komen tot een inhoudelijk en communicatief breed gedragen plan.

Kennisuitwisseling met andere gebiedsprocessen

De uitwerking van de maatregelen in het PAS-gebied Lonnekermeer zijn niet in een intervisie-vorm besproken met andere betrokkenen uit de gebiedsprocessen. Gezien de relatieve eenvoud van dit project is hiervan afgezien.

1.6 Doel van het Inrichtingsplan

Dit inrichtingsplan vormt de nadere uitwerking van de maatregelen in de PAS-gebiedsanalyse. In het inrichtingsplan worden de te nemen maatregelen uitgewerkt en nader onderbouwd die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en eventuele uitbreiding van de habitats. Tevens vormt het inrichtingsplan de basis voor eventuele compensatie/schadevergoeding, maar ook voor het ruimtelijk spoor.

De onderbouwing van de maatregelen is gebaseerd op diverse onderzoeken, en dan met name het hydrologisch onderzoek van Arcadis (2017). De onderzoeken zijn als bijlage aan deze rapportage toegevoegd.

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt een korte gebiedsbeschrijving van het Lonnekermeer gegeven. Waarna in hoofdstuk 3 de doelen en maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse zijn opgenomen. De maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse worden in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt en onderbouwd. In hoofdstuk 5 worden de effecten nader onderbouwd, waarna in hoofdstuk 6 de totstandkoming van het plan wordt toegelicht. De rapportage sluit met hoofdstuk 7 af met een doorkijk naar de uitvoering.

2

GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Natura 2000-gebied Lonnekermeer

Het Lonnekermeer is een relatief jong landgoed dat van belang is vanwege twee waterplassen met zeldzame pionierbegroeiingen en tevens de grootste populatie van de Gevlekte witsnuitlibel in ons land herbergt. Hierdoor is het gebied geselecteerd als Natura 2000-gebied. Naast het landgoed omhelst het gebied het Hartjesbos, een kleinschalig beekdallandschap met natte en droge heide op het landgoed De Wildernis.

Het Lonnekermeer maakt deel uit van een keten van landgoederen die door de Twentse industriëlen in het begin van de 20ste eeuw zijn aangelegd tijdens de ontginning van de 'woeste gronden'. In het gebied zijn in die tijd, ten behoeve van zandwinning, twee waterplassen gegraven, aangeduid als Groot en Klein Lonnekermeer. De ontgravingsdiepte is beperkt gebleven tot enkele meters, vermoedelijk als gevolg van een minder goed bruikbare leemlaag op geringe diepte. Deze leemlaag is van grote invloed op de hydrologie van het gebied. Zo worden de beide meren gevoed door lokaal grondwater en komt ook elders in het gebied kwelwater aan de oppervlakte. Naast de beide waterplassen biedt het kleinschalige landschap ruimte aan drie vennetjes, enkele kleine heideterreinen en een drietal vochtige schraallanden (hooimaatjes), die worden omzoomd door relatief jonge loof- en naaldbossen en heide.

Het Klein Lonnekermeer is een matig voedselrijke plas met zwak gebufferd water. Grote delen van de plas dragen een eenvormige begroeiing van Smalle waterpest en Witte waterlelie; plaatselijk komt Gewoon bronmos voor. Van grote betekenis is de pioniervegetatie met Gesteeld glaskroos en Naaldwaterbies, die deel uitmaakt van habitattypen H3130. In droge zomers zijn beide soorten massaal aanwezig op de droogvallende, ondiepe, zandige delen in het oostelijke deel van de plas, waar zich als gevolg van golfslag en droogval nauwelijks organisch materiaal ophoopt.

Het Groot Lonnekermeer is voedselrijker. Het grootste deel van het water is 's zomers dicht begroeid met Gele plomp en Witte waterlelie; langs de randen bevindt zich een goed ontwikkelde verlandingsvegetatie. De onderwatervegetatie wordt gedomineerd door het in het binnenland zeer zeldzame Fijn hoornblad. In de oosthoek ligt een voor Twente bijzonder Elzenbroekbos met een ondergroei van veenmossoorten. In het Groot Lonnekermeer komen populaties voor van de Noordse witsnuitlibel, Glassnijder, Vroege glazenmaker en Gevlekte witsnuitlibel.

De waterpartijen van het Lonnekermeer staan al decennia lang bekend als een belangrijk watervogelgebied in Twente. Zo was het jarenlang de enige broedplaats van Roerdomp, Bruine kiekendief en Zwarte stern in deze regio. Al deze soorten zijn in de vorige eeuw echter verdwenen. Tot 2005 bevond zich hier de enige broedplaats van de Aalscholver in Twente. Tegenwoordig is in het gebied een kleine kolonie Blauwe reigers gevestigd. Daarnaast broeden voor Twente schaarse water- en moerasvogels als Waterral, Slobeend en Wintertaling. Buiten de broedtijd worden geregeld zeldzame eenden, Visarenden en IJsvogels gezien.

Aan de oostzijde van het gebied ligt een vennetje waarvan de brede oeverzone onder invloed staat van zwak gebufferd grondwater (H3130). Een tweede ven, nauwelijks 75 meter verderop, wordt uitsluitend door regenwater gevoed (H3160). In De Wildernis ligt een derde ven, waarvan de begroeiing weer op zwakke buffering duidt. In de nabijheid van de vennetjes ligt een klein heideterrein. In de beekdallaagten van het Hartjesbos bevinden zich drie omwalde hooimaatjes, die in het verleden zijn gebruikt als vloeiveiden. Door herstelbeheer zijn het afgelopen decennium de oorspronkelijke, natte schraallanden met bijzondere soorten als Blonde zegge, Blauwe knoop en Gevlekte orchis teruggekeerd. In de laagte van één van de hooimaatjes kwam zelfs Oeverkruid terug. Het overgrote deel van de begroeiing behoort tot de Veldrusassociatie; op hogere kopjes bevinden zich kleine stukjes blauwgrasland. Het gehele mozaïek is te rekenen tot habitattype H6410. In één van de hooimaten komt nog een drogere kop voor met heischraal grasland (H6230). De omringende wallen zijn bezet met eikenhakhout, terwijl in de laagten plaatselijk wilgenbroekstruweel groeit en verder vooral goed ontwikkelde natte heide (H4010). Op de nabije dekzandkoppen is droge heide (H4030) aanwezig. Dit kleinschalige landschap is belangrijk voor twee bedreigde vlindersoorten: de Grote Weerschijnvlinder en de Kleine ijsvogelvlinder.

2.2 Eigendomsposities

Het Lonnekermeer is een landgoed dat is ontstaan door textielfabrikanten rond begin 1900.

Bij de aanleg van het landgoed was rond de villa een prachtige tuin ontworpen door architect Sprenger in de Engelse landschapsstijl. In 2012 is deze landgoed tuin met zijn prachtige zichtlijnen over de vijvers weer hersteld.

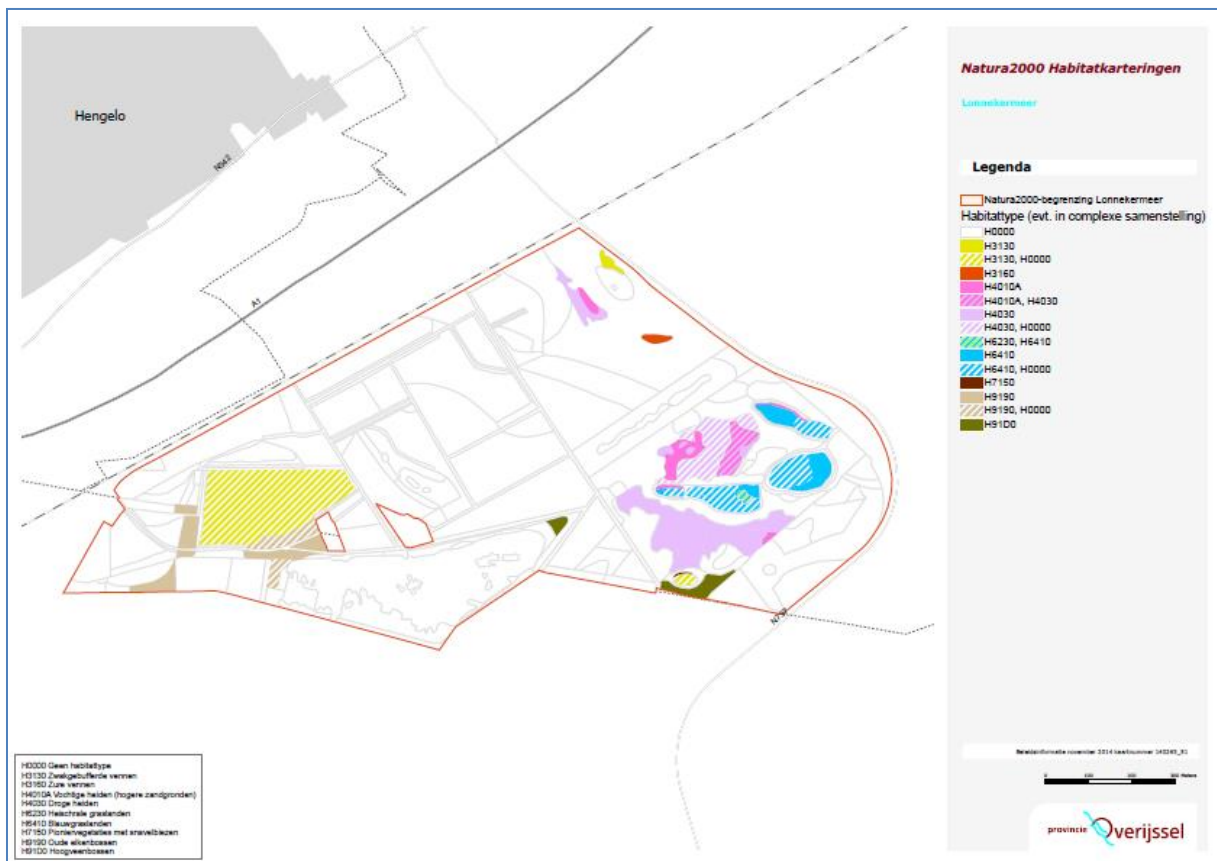
Na het overlijden van de laatste bewoner van landgoed Lonnekermeer besloten de erven eind 2000 tot verkoop van het landgoed. Precies een jaar later, in december 2001, kon de het in de Ecologische Hoofdstructuur gelegen Lonnekermeer worden toegevoegd aan het beheer van Landschap Overijssel.

3

DOELEN EN MAATREGELEN

3.1 Uitgangspunt: de Gebiedsanalyse

De gebiedsanalyse van het Lonnekermeer zet in op het behoud en de versterking van de acht voorkomende habitattypen in het gebied. In afbeelding 1 zijn de habitats weergegeven op de kaart.

Figuur 1 Habitatkaart Lonnekermeer (bron: PAS-gebiedsanalyse)

In de PAS-gebiedsanalyse zijn knelpunten ten aanzien van hydrologie, beheer en inrichting met betrekking tot de habitats in het Lonnekermeer benoemd:

- K1: Verstoorde natuurlijke dynamiek
- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking van buiten Natura 2000-gebied
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking van binnen het Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeding met basenrijk beekwater;
- K5: Externe eutrofiering als gevolg van toename vermist grondwater door bemesting van intrekgebieden binnen en buiten Natura 2000-gebied;

K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied;
 K7: Ontbreken voldoende windwerking;
 K8: Oppervlakte is limiterend voor kwaliteit

Daarnaast zijn er in het Lonnekermeer nog de te benoemen knelpunten ten aanzien van de atmosferische depositie:

K9: Overschrijding KDW in 2015;
 K10: Overschrijding KDW in 2030;
 K11: Vroegere overschrijding KDW.

In onderstaande tabel is per gespecificeerde maatregel een overzicht gegeven van de betreffende maatregelen, de habitats en de knelpunten.

Maatregel		Knelpunt	Tbv habitat
M1	Herstellen peilfluctuaties in Klein Lonnekermeer	K1	H3130 – Zwak gebufferde vennen
M2	Opheffen negatieve effecten Koppelleiding	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M3b	Verondiepen Hesbeek	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M4a	Verondiepen Blankenbellingsbeek (bovenloop)	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M4b	Verondiepen Blankenbellingsbeek (in grasland)	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen

M4c	Dempen sloot tussen Blankenbellingsbeek en Groot Lonnekermeer	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M4d	Inrichten	nvt	nvt
M6	Verondiepen sloot ten zuiden van Groot Lonnekermeer	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7a	Verminderen interne ontwatering; watergangen dempen	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7b	Verminderen interne ontwatering; Verondiepen berm sloten	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7c	Verminderen interne ontwatering; herprofiëren slenk	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7d	Verminderen interne ontwatering; Omvormen naaldbos ten noorden van Groot Lonnekermeer	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen

M7e	Verminderen interne ontwatering; kappen berkenbos tussen hooimaatjes	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7f	Verminderen interne ontwatering; Verondiepen zuidelijke sloot van het zuidelijke hooimaatje	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7g	Verminderen interne ontwatering; Verondiepen bermsloot	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7h	Verminderen interne ontwatering; verondiepen bermsloten ten zuiden en noorden van Blankenbellingsbeek	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7i	Verminderen interne ontwatering; verondiepen wikkellaakvormige slootje in het zuiden	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7j	Verminderen interne ontwatering; Dempen slootje tussen zuidelijk hooimaatje en voormalige akker	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen

M7k	Verminderen interne ontwatering; Dempen greppeltjes	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7l	Verminderen interne ontwatering; dempen sloot	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H6410 Blauwgraslanden H3160 Zure vennen H6230 Heischrale graslanden H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H3130 Zwak gebufferde vennen
M7m	Verminderen interne ontwatering; Verwijderen bos ten (zuid)westen van Gibraltar	K2, K3, K4, K6	H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden) H3160 Zure vennen
M11	Verwijderen organische sedimenten indien in ruime mate aanwezig en als deze niet verdwijnen door doorstroming en droogval	K5, K9, K10	Beheer- en inrichting
M12a en b	Verwijderen opslag bij Klein Lonnekermeer en Groot Lonnekermeer	K5, K7, K9, K10	Beheer- en inrichting
M14	Kleinschalig plaggen	K5, K9, K10, K11	Beheer- en inrichting
M15	Maaien	K5, K9, K10, K11	Beheer- en inrichting
M16	Bekalken	K2, K3	Beheer- en inrichting
M18	Hooien en naweiden	K9, K10, K11	Beheer- en inrichting
M19	Biologisch beheer in Gibraltarven (vissen wegvangen) ten behoeve van het herstel van de voedselketen		Beheer- en inrichting
M20	Uit pacht nemen en uitmijnen van bemeste graslanden	K5	H7150 Pioniersvegetaties met snavelbiezen H4110A Vochtige heiden (hogere zandgronden)

3.2 Meekoppelkansen/ Aanvullende maatregelen

In de verkenningfase van het project zijn door de betrokken gebiedspartijen slechts enkele meekoppelkansen aangewezen, voornamelijk op het gebied van natuur. En ook gedurende het gebiedsproces zijn er geen nieuwe meekoppelkansen benoemd. In de nadere uitwerking zijn een aantal van deze kansen afgefallen door een gebrek aan draagvlak onder de partners en grondeigenaren en de haalbaarheid. Een tweetal kansen op het gebied van recreatie en ruimtelijke kwaliteit staan hieronder beschreven.

Vanuit recreatie wordt parallel langs de het nieuwe tracé van de Blankenbellingsbeek een ruiterpad aangelegd. Hierdoor wordt de recreatieve toegankelijkheid voor ruiters verbeterd en vormt het pad een mooie aanvulling op het ruiterpadennetwerk van Twente.

Daarnaast wordt het gebied rondom de Lonnekermeren gekenmerkt door een historisch greppelpatroon. Deze landschappelijke kwaliteit dient te worden behouden voor de toekomst. Hiermee wordt rekening gehouden bij de uitvoering van de werkzaamheden, zodat dit historisch patroon ook na uitvoering zichtbaar blijft.

Naast bovenstaande meekoppelkansen zijn er ook twee sectorale, natuurgerichtekansen te benoemen die zijn uitgewerkt in dit inrichtingsplan.

Vanwege het directe effect op de instandhouding van de habitats is ervoor gekozen om de realisatie van het nieuw te graven tracé van de Blankenbellingsbeek mee te nemen in gebiedsproces (zie afbeelding 2 hieronder). Het nieuwe tracé van de Blankenbellingsbeek wordt aan de zuidzijde van Vliegveld Twente gerealiseerd. Het vormt de verbinding tussen de ingerichte EHS op de voormalige luchthaven Twente en het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. De gronden waarin het nieuwe tracé wordt gerealiseerd zijn in de Landinrichting Enschede Noord vrijgemaakt. Na realisatie komt de beek in eigendom van Waterschap Vechtstromen.

De realisatie van deze beek betreft een verplichting vanuit de EHS, en maakt geen onderdeel uit van de voorgenomen PAS-maatregelen. De realisatie van de Blankenbellingsbeek wordt gefinancierd vanuit de provinciale EHS-gelden.

De tweede meekoppelkans betreft de aanleg van een duiker met faunapassage. Deze werkzaamheden worden gecombineerd met de herinrichting van de N737 (vliegveldweg). Voor meer informatie over de splitsing in financiering zie de SSK-raming behorende bij dit inrichtingsplan.

[illegible]

Figuur 2 Uitsplitsing maatregelen Programmatische Aanpak Stikstof, Ecologische Hoofdstructuur en de herinrichting van de N737.

4

ONDERBOUWING PER MAATREGEL

De maatregelen zoals beschreven in de PAS-gebiedsanalyse zijn gedurende het gebiedsproces nader uitgewerkt. In dit hoofdstuk worden alle voorgenomen maatregelen toegelicht. In bijlage 2 is de nieuwe maatregelenkaart opgenomen.

4.1 M1: Herstellen peilfluctuaties in Klein Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M1 omschreven als:

- Het herstellen van peilfluctuaties in het Klein Lonnekermeer via seizoensmatige regeling van de afvoerhoogte, zodat in eind juli – begin oktober een deel van het meer droogvalt.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K1: Verstoorde natuurlijke dynamiek.
Uitvoering van de maatregel is noodzakelijk voor het verbeteren van de kwaliteit en het duurzaam voortbestaan van de habitat Zwak gebufferde vennen.

Huidige situatie

Deze maatregel is nodig voor verbeteren van de kwaliteit en het duurzaam voortbestaan van zwak gebufferde vennen. Vrijwel alle kenmerkende soorten van oeverkruid-gemeenschappen zijn afhankelijk van tijdelijke droogval in de zomer.

Maatregel

Plaatsen van een nieuwe, regelbare stuw aan de zuidwestkant van het Klein Lonnekermeer. Het effect van deze maatregel wordt versterkt door het gefaseerd baggeren van het Klein Lonnekermeer. M1 en M2 worden in de uitvoering gelijktijdig uitgevoerd.

Monitoring

Gedurende de monitoring van de maatregelen moet data worden verzameld om de kennisleemte rondom de geschikte grondwaterdynamiek (inundatie/droogval) en het bijbehorende stuwbeheer voor het Klein Lonnekermeer inzichtelijk te krijgen. Op basis van de monitoring kan de peilfluctuatie worden afgestemd op het herstel van de zwakgebufferde vennen.

4.2 M2: Hoger peil in de Koppelleiding

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M2 omschreven als:

- Hoger waterpeil in de Koppelleiding.

Langs het spoor ligt de zeer diepe Koppelleiding. Deze leiding draineert het watervoerend pakket en zorgt voor een afname van kwel naar maaiveld en verlaging van de GLG.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

In de studie van Arcadis uit 2015 is geconcludeerd dat het verhogen van het peil in de koppelleiding een effectievere maatregel was dan het verondiepen van de Koppelleiding. Hierbij is gekozen voor peilopzet doormiddel van het verplaatsen van een stuw in de benedenstroomse richting. Gebleken is dat het peil in de Koppelleiding hier niet kan worden verhoogd in verband met de spoorstabiliteit. Op dit deel van het spoortracé is momenteel sprake van de minimale drooglegging van het spoorlichaam en de opbouw van het grondlichaam is onbekend. Het verhogen van het waterpeil in de Koppelleiding is daarom uitgesloten. Om de sterk drainerende werking van de Koppelleiding tegen te gaan, is een ander alternatief overwogen.

Maatregel

Om de vernatting in de natuurterreinen toch op te laten treden, zonder negatieve effecten voor het spoorlichaam en zonder de peilverhoging bij de Koppelleiding, is het alternatief van een foliescherm doorgerekend. Uitgegaan is van een foliescherm parallel aan de koppelleiding met een diepte van 4 m-mv.

Uit aanvullend onderzoek van Arcadis (2017) blijkt dat het Foliescherm om de navolgende argumenten niet het gewenste resultaat bereikt en dan ook niet zal worden toegepast als maatregel in de 1ste beheerplanperiode:

- Het foliescherm resulteert in een lokale verhoging van het grondwater, die niet reikt tot de habitattypen;
- Voor het foliescherm stagneert 'zuur' regenwater wat tot een verslechtering leidt bij het Gibraltarven;
- De oorspronkelijke maatregel, verhogen van het peil in de koppelleiding blijkt ook niet het gewenste effect op de habitattypen te hebben.

Daarom wordt voorgesteld om deze maatregelen in de eerste beheerplanperiode niet uit te voeren en op grond van monitoring van de effecten van de overige maatregelen eerst te gaan kijken of deze of een andere maatregel nog nodig is. Inmiddels zijn extra peilbuizen met divers geplaatst ter uitbreiding van het meetnet en verbetering van de monitoring.

4.3 M3b: Verondiepen van de Hesbeek

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M3 omschreven als:

- Het verondiepen van de Hesbeek.

Over het gehele traject wordt de Hesbeek verondiept.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Een deel van het Hesbeektracé zoals aangemerkt in de PAS-gebiedsanalyse, is reeds verondiept. De huidige diepte van de Hesbeek die nog wordt verondiept ligt tussen de 24.54 +NAP en 25.80 +NAP.

Maatregel

De drainagebasis van de Hesbeek wordt verhoogd door het verwijderen van de stuw en het creëren van een doorgaande verhanglijn.

- In percelen 3677 en 3667 wordt de tracé van de Hesbeek verondiept tot een hoogte tussen de 25.00 +NAP en 25.90 +NAP;
- De stuw in perceel 3667 wordt verwijderd;
- Plaatsen van een nieuwe duiker (beton, ø1000 mm) onder het pad in perceel 3677.

Effecten

In de PAS-gebiedsanalyse zijn twee percelen aangewezen waar mogelijke effecten zijn als gevolg van het verondiepen van de Hesbeek. (Badus, 2016). Door de bodemverondieping ontstaan nattere omstandigheden waardoor het perceel minder geschikt wordt voor landbouwkundig gebruik (Badus, 2017). Door de verdichte bodemlagen op te heffen, door het diepwoelen van de bodem, zal de bodemgeschiktheid van dit perceel worden hersteld en zelfs verbeteren.

Monitoring

In lijn met de kennisleemte zoals beschreven in de PAS-gebiedsanalyse moet gedurende de monitoring worden onderzocht hoe de regionale drainagebasis kan worden verhoogd. In het bijzonder moeten de gevolgen van de drainage van het vliegveld inzichtelijk worden gemaakt.

4.4 M4a: Verondiepen Blankenbellingsbeek (bovenloop)

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M4a omschreven als:

- Verondiepen van de Blankenbellingsbeek (bovenloop).

De beek verondiepen tot 30 cm ten opzichte van maaiveld.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

In de huidige situatie staat de Blankenbellingsbeek ongeveer 3 maanden per jaar droog. Door het verondiepen van de Blankenbellingsbeek kunnen de graslandjes zich weer ontwikkelen tot dotterbloemhooilandjes, door de kwel die tot aan maaiveld zal optreden.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de bovenloop van de Blankenbellingsbeek verondiept.

De maatregel bestaat uit de volgende onderdelen:

- Verondiepen Blankenbellingsbeek tot het niveau tussen de 23.76 +NAP en 25.80 +NAP;
- Verondiepen Blankenbellingsbeek aan de westzijde van de N737 (in percelen 5884 en 5749);
- Aanbrengen van een dam met duiker in de bermsloot van de zandweg;
- Plaatsen van een tweetal voordes;
- Vervangen van bestaande duikers;
- Verwijderen van de stuw ter hoogte van perceel 25.

4.5 M4b: Verondiepen Blankenbellingsbeek (in grasland)

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M4b omschreven als:

- Verondiepen van de Blankenbellingsbeek (in grasland).

Deel van de Blankenbellingsbeek dat door het grasland loopt verondiepen tot een ondiepe beek (circa 30 cm onder maaiveld). Aan de noordzijde de bosopslag op het landperceel met een boomlengte verwijderen en beheren als zoomvegetatie.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

De Blankenbellingsbeek in het grasland is reeds verondiept tot de gewenste hoogte.

Maatregelen

De Blankenbellingsbeek ter hoogte van het grasland is reeds verondiept. Dat geldt niet voor de waterloop die haaks op M4a staat. Deze watergang in perceel 2866 wordt verondiept tot gelijk niveau van M4a. Daarnaast wordt de houtopstand op perceel 3111 gekapt, in lijn met de uitgangspunten zoals beschreven in de PAS-gebiedsanalyse.

4.6 M4c: Sloot dempen tussen Blankenbellingsbeek en Groot Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M4c omschreven als:

- Sloot dempen tussen Blankenbellingsbeek en Groot Lonnekermeer (bovenloop).

De sloot dempen en aan de westzijde van het graslandperceel de bosopslag met een boomlengte verwijderen en beheren als zoomvegetatie.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

In de omgeving van dit perceel komen soorten van Dotterbloemhooilanden voor. Ook dit perceel kent grote potentie voor herstel van Dotterbloemhooiland.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de sloot tussen de Blankenbellingsbeek en het Groot Lonnekermeer gedempt waarbij de westkant van deze sloot tot aan het maaiveld wordt opgehoogd. Richting het oosten zal deze sloot geleidelijk aflopen tot 30 cm – mv. Hierdoor kan het (zure) regenwater worden afgevoerd. Maatregel M4c bestaat uit de onderstaande onderdelen:

- Blankenbellingsbeek verondiepen tot 30 cm –mv;
- Blankenbellingsbeek aan de noordzijde (ter hoogte van de zandweg) verondiepen tot aan maaiveld; Volledig verondiepen is niet wenselijk in verband met stagnerend water op maaiveld. Dit zal leiden tot langdurig hoge oppervlakte water op maaiveel en daarmee gepaard gaande mobilisatie van fosfaat. Verondiepen tot enkele decimeters ondervangt dit probleem;
- Verwijderen van de duiker (onder de zandweg) in perceel 3575;
- Dempen watergang in perceel 2862 tot aan maaiveld.

4.7 M4d: Uit pacht nemen en afplaggen

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse zijn drie percelen met M4d aangeduid. Deze oranje gebieden zijn opgenomen als te werven/inrichten als gevolg van de verwachte (nat)schade.

Maatregelen

De percelen M4d-1 en M4d-2 zijn in eigendom van Landschap Overijssel. De percelen worden natuurlijk ingericht. M4d-1 betreft een voormalig agrarisch perceel. Dit perceel wordt met 20 cm afgeplagd. Deze hoogte is bepaald op basis van het Natuurpotentieonderzoek van Tauw (2016). De zuidoostzijde van het perceel wordt gedeeltelijk opgehoogd (max. 30 cm) zodat het oorspronkelijke hoogteverschil in het perceel, de zandrug, weer wordt herstelt.

Perceel M4d-3 is in eigendom van derden. De Blankenbellingsbeek loopt hier door het perceel. In lijn met de maatregelen die verderop in de Blankenbellingsbeek worden genomen, wordt de beek ook hier verondiept zodat er een doorgaande verhanglijn ontstaat.

Effecten

Het perceel M4d-3 komt vanuit de huidige natuurkwaliteiten en -potenties in aanmerking voor het beheertype Kruiden- en faunarijk grasland dat al aanwezig is. Daarnaast kan in de lage delen het beheertype Vochtig Hooiland tot ontwikkeling komen.

Op de agrarische percelen treedt op 2,8 ha van de percelen in het studiegebied een (lichte) beperking op qua grondgebruik. Op 0,5 ha nemen de grondgebruiksmogelijkheden toe vanwege een hoger vochtleverend vermogen.

Op 11,7 ha blijven de toekomstige gebruiksmogelijkheden gelijk aan de huidige. Met de grondeigenaar worden afspraken gemaakt het verlenen van medewerking aan de inrichtingsmaatregelen en schadeloosstelling.

4.8 M6: Verondiepen sloot ten zuiden van Groot Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M6 omschreven als:

- Verondiepen sloot ten zuiden van Groot Lonnekermeer.

Het eerste deel van de sloot verondiepen tot circa 60 cm onder maaiveld.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

In het rapport van Arcadis (2015) is geconstateerd dat verondiepen niet mogelijk is in verband met de aansluiting op de bestaande duiker.

Maatregel

Zoals nader is uitgewerkt in de rapportage van Arcadis (2015) wordt het westelijke deel van de watergang beleemd. Het aanbrengen van een weerstandbiedende laag is in lijn met het advies van de projectgroep tijdens het onderzoek van Arcadis (2015). Door het belemen van de watergang aan de westzijde van de duiker wordt kwelonttrekking voorkomen en de waterafvoer van de Blankenbellingsbeek gewaarborgd.

4.9 M7a: Verminderen ontwatering; watergangen dempen

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7 omschreven als:

- Dempen van een diepe watergang met Elzenopslag.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Op een laag niveau voert de sloot veel grondwater af. Hierdoor wordt de toestroming van ijzer- en basenrijk water naar de bovenstroomse slenk beperkt. Dit heeft een negatief effect op de potenties voor het natuurherstel op de naastgelegen graslanden.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de watergang gedempt. Het maaiveld wordt vervolgens geherprofileerd tot een natuurlijke laagte (slenk). Het oppervlaktewater wordt hierdoor middels het maaiveld afgevoerd richting de koppelleiding. Aanvullend worden ook de onderstaande maatregelen uitgevoerd:

- Sloot verondiepen tot slenk in perceel 3644;
- Aanbrengen van een voorde en stapstenen aan de noordzijde van slenk;
- Kappen van begroeiing langs de huidige sloot;
- Afplaggen van de slenk (0-25 –mv)

Omdat het water wordt afgevoerd via de slenk over maaiveld, wordt aan de noordzijde een voorde en stapstenen geplaatst. Middels de voorde blijft het onderhoudspad begaanbaar en met de stapstenen is er een droge oversteekplek voor wandelaars.

4.10 M7b: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloten

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7 omschreven als:

- Verondiepen van de diepe bermsloten langs het pad tot 30 cm onder maaiveld.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Mede als gevolg van het slotenbeheer zijn de bermsloten erg diep. Hierdoor voeren ze relatief veel grondwater af. Hierdoor wordt de toestroming van ijzer- en basenrijk water naar de bovenstroomse slenk beperkt. Dit heeft een negatief effect op de potenties voor het natuurherstel op de naastgelegen graslanden.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden de bermsloten verondiept tot 30 cm onder maaiveld. In aanvulling op de PAS-gebiedsanalyse worden de volgende maatregelen genomen:

- Verondiepen van de bermsloten tot 30 cm –mv;
- De watergang in perceel 3450 wordt gedempt;
- Ter hoogte van de slenk wordt een voorde en stapstenen geplaatst;
- Ter hoogte van perceel 3450 wordt een voorde aangelegd als toerit voor het perceel.

Omdat het water wordt afgevoerd via de slenk wordt ter hoogte van het pad een voorde en stapstenen geplaatst. Middels de voorde blijft het pad begaanbaar en met de stapstenen is er een droge oversteekplek voor wandelaars.

4.11 M7c: Verminderen interne ontwatering, herprofilen slenk

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7c omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; herprofilen slenk

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

In de huidige situatie is het afwateren van oppervlaktewater via het maaiveld beperkt door het bladinvallende houtopstand.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de slenk hersteld om de stagnatie van water tegen te gaan. Dit bevordert een goede vegetatieontwikkeling. In aanvulling op de PAS-gebiedsanalyse is de maatregel uitgebreid:

- De oostelijke slenk wordt hersteld;
- Uitbreiding van de oostelijke slenk over de percelen 3450, 3451, 3452 en 3453;
- Aanbrengen van een natuurlijke drempel in perceel 3452.

De oostelijke slenk wordt uitgebreid ten opzichte van de inrichtingsmaatregelenkaart PAS, zodat er een beter herstel en uitbreiding van de grondwatergevoede begroeiingen ontstaat. De natuurlijke drempel in perceel 3452 dient als scheiding tussen de oostelijke en westelijke (M7j) slenk.

4.12 M7d: Omvormen naaldbos ten noorden van het Groot Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7d omschreven als:

- Omvormen van het naaldbos ten noorden van het Groot Lonnekermeer tot een gemengd bos.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Het bosperceel van 2,6 ha bestaat nu uit naaldbos (Douglas). Het dichte donkere naaldbos zorgt nu voor veel verdamping.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt het naaldbos omgevormd tot een gemengd bos.

Uit de quickscan Flora en Fauna komen onderstaande aandachtspunten ten aanzien van maatregel M7d:

- In het perceel bevindt zich een dassenburcht. De voorgenomen maatregel kan een negatief effect hebben op de functionaliteit van de dassenburcht;
- Binnen een straal van 50 meter van de dassenburcht dient de bosopstand behouden te blijven;
- Oude bomen met holtes dienen te worden gespaard in verband met potentiële verblijfplaatsen van de boomkruipers.

Voor onder meer de uitvoering van deze maatregel wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld.

4.13 M7e: Verminderen interne ontwatering, kappen berkenbos tussen hooimaatjes

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7e omschreven als:

- Kappen van het berkenbos tussen de drie hooimaatjes.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Het huidige berkenbos is kleiner dan op de inrichtingsmaatregelenkaart PAS staat aangegeven. Een aantal jaren geleden is een deel van het berkenbos gekapt en reeds omgevormd tot droge heide.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt het overgebleven areaal berkenbos gekapt met een oppervlakte van 0,65 ha. Aanvullend worden de volgende maatregelen genomen:

- Kappen berkenbos;
- Verwijderen van de stobben;
- Verwijderen strooisellaag;
- Eventueel Bekalken.

4.14 M7f: Verondiepen zuidelijke sloot van het zuidelijk hooimaatje

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7f omschreven als:

- Verondiepen zuidelijke sloot van zuidelijk hooimaatje tot een diepte van 30 – 40 cm.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

De watergang M7f ligt nu dieper dan de andere watergangen rondom de hooimaatjes. Het verondiepen is noodzakelijk om het uitpersen van het basenrijke water in de zuidrand te bevorderen.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de watergang ten zuiden van het hooimaatje verondiept tot 30 – 40 cm onder maaiveld.

Om te voorzien in de afvoer van het (zure) regenwater en het opkomende basenrijke kwel over maaiveld aan de westzijde van het onderhoudspad (in het verlengde van de Noordweg), wordt over perceel 3452 en 3453 een slenk aangelegd. Het water uit de slenk wordt via de sloten van M7b afgevoerd richting de Koppelleiding.

4.15 M7g: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloot

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7g omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; verondiepen bermsloot langs de Vliegveldweg N737 tot ongeveer 40 cm –mv.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

De bermsloten langs de N737 zijn nu behoorlijk diep tot 120 cm –mv, waardoor ze een drainerende werking op de omgeving hebben.

Maatregel

Als uitwerking van de PAS-gebiedsanalyse worden de bermsloten langs de N737 verondiept tot een meter onder de as van de weg. De hoogte van de verondieping is onderbouwd in de rapportage van Arcadis (2015). De maatregelen worden overgeheveld naar het contract voor de reconstructie van de N737 (Provincie Overijssel, Afdeling Wegen & Kanalen).

4.16 M7h: Verminderen interne ontwatering, Verondiepen bermsloten ten zuiden en noorden van de Blankenbellingsbeek nabij Groot Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7h omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; verondiepen bermsloten ten zuiden en noorden van de Blankenbellingsbeek nabij Groot Lonnekermeer tot een diepte van 30 – 40 cm –mv.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;

- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

De bermsloten van de Noordweg draineren in het natte seizoen diep. Door het verondiepen zal het basenrijke grondwater stijgen waardoor in het beekdal het basenrijke grondwater kan uittreden.

Maatregel

In lijn van de PAS-gebiedsanalyse worden de bermsloten aan weerszijden van de Noordweg verondiept tot 30 – 40 cm –mv. Aanvullend worden de volgende maatregelen genomen:

- Verondiepen van de bermsloten Noordweg tot 30-40 cm –mv;
- Plaatsen voorde voor de toegang van perceel 987;
- Aanpassen van de drempel van de put waar de Blankenbellingsbeek verduikt verder gaat;
- Plaatsen voorde ter hoogte van de Hartjesbosweg (perceel 5761).

Effecten

Als gevolg van het verondiepen van de bermsloot langs de Noordweg, ontstaat het risico dat de Noordweg minder goed begaanbaar wordt. Met de wegbeheerder van e gemeente Enschede is afgesproken dat de effecten van het verondiepen op de begaanbaarheid van de zandweg worden gemonitord. Indien ophoging van de weg toch noodzakelijk blijkt, wordt deze maatregel later alsnog uitgevoerd.

4.17 M7i: Verminderen interne ontwatering, verondiepen winkelhaakvormig slootje in het zuiden

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7i omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; verondiepen winkelhaakvormig slootje in het zuiden langs de rand van een hooimaatje tot een diepte van 30 – 40cm –mv.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Het slootje draineert lokaal grondwater door een diepte van circa 75 cm –mv. De slootjes rondom de hooimaatjes zijn allemaal ongeveer 30-40 cm –mv, wat past bij de oorspronkelijke bevoeiing.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt het winkelhaakvormige slootje, evenals de sloot die door perceel 987 loopt, gedempt tot maaiveld. Om de natuurlijke bevoeiing van het hooimaatje te bevorderen wordt aan de rand van perceel 987 een slenk aangelegd. De slenk wordt aangelegd, passend bij het hoogteverschil van het perceel. De begroeiing langs de slenk wordt verwijderd.

4.18 M7j: Verminderen interne ontwatering, dempen slootje tussen zuidelijk hooimaatje en voormalige akker

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7j omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; dempen slootje tussen zuidelijk hooimaatje en voormalige akker.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Het slootje draineert het lokale grondwater afkomstig van de aan weerszijden gelegen dekzandruggen.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt het slootje gedempt. Ter versterking van de natuurlijke bevoeiing van het hooimaatje en voor de afwatering richting het noorden van M7f, wordt ten noorden van M7j een slenk aangebracht. Deze maatregel is nader uitgewerkt in maatregel A9.

4.19 M7k: Verminderen interne ontwatering, dempen greppeltjes

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7k omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; dempen van de Greppeltjes aan de oostzijde van het Lonnekermeer.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Ten oosten van het Lonnekermeer liggen enkele greppeltjes. Deze greppels draineren in natte perioden lokaal en bovenlokaal grondwater.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden deze greppeltjes gedempt. In afwijking op de inrichtingsmaatregelenkaart PAS, zijn er op basis van een nieuw veldbezoek (2016) meerdere greppeltjes aangewezen die moeten worden gedempt.

4.20 M7L: Verminderen interne ontwatering, verondiepen bermsloot

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7L omschreven als:

- Verminderen interne ontwatering; dempen sloot.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

De sloot voert, vanwege haar diepe ligging, veel grondwater af.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt de sloot in perceel 3644 gedempt. Aanvullend worden de volgende maatregelen genomen:

- De sloot wordt gedempt;
- Realiseren van een slenk over het tracé van de gedempte sloot;
- Perceel 3644 wordt gedeeltelijk, rondom de te realiseren slenk, afgeplagd (10-30 cm –mv).

4.21 M7m: Verwijderen bos ten (zuid)westen van Gibraltar

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7m omschreven als:

- Tot aan de rand van de slenk verwijderen van bos, stobben uitfrezen en vervolgens kleinschalig plaggen.

Knelpunt Gebiedsanalyse

- K2: Ontwatering door grondwateronttrekking door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;
- K3: Ontwatering door grondwateronttrekking binnen Natura 2000-gebied;
- K4: Verzuring door stoppen van bevoeiing met basenrijk water;
- K6: Ontwatering door drainerende werking watergangen buiten Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Het verwijderen van het bos vermindert bladinvall in het ven, evenals een vermindering van de verdamping.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt bos omgezet naar heide. Als nadere uitwerking op de PAS-gebiedsanalyse is het areaal uitgebreid. De omzetting naar heide sluit aan bij de ambities van Landschap Overijssel om de historische landgoederenzone in het gebied te herstellen.

De kap van het bos gebeurt gefaseerd, waarbij 'plukken' bos behouden blijven. Met name worden de wilgenstruwelen en de plekken met wilde kamperfoelie gespaard vanwege het voorkomen van zeldzame dagvlinders. In aanvulling op deze maatregel worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Kleinschalig afplaggen van de grond en waar nodig bekalken;
- Uitfrezen van de stobben.

Voor de uitvoering van deze maatregel dient in lijn met het ecologisch werkprotocol te worden gewerkt. Voor de aandachtspunten in de uitvoering ten aanzien van flora en fauna zie de Quicksan Flora en Fauna (2016) van Eelerwoude.

4.22 M11: Verwijderen van organische sedimenten

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M11 omschreven als:

- Verwijderen van organische sedimenten indien in ruime mate aanwezig en als deze niet verwijderen door droogval en doorstroming.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K5: Externe eutrofiering als gevolg van toestroming van vermest grondwater door bemesting van intrekgebieden binnen en buiten Natura 2000-gebied.

K9: Overschrijding kritische depositie waarde in 2015

K10: Overschrijding kritische depositie waarde in 2030

Huidige situatie

In de beide Lonnekermeren en het Gibraltarven zijn in ruime mate sedimenten aanwezig. Zie daarvoor het waterbodemonderzoek van Tauw (2016).

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden in beide meren evenals het Gibraltarven het slib verwijderd. Het Gibraltarven wordt in 1 keer geheel gebaggerd. Het Groot Lonnekermeer wordt voor ca. 5% gebaggerd en bij het Klein Lonnekermeer wordt 70% van het slib verwijderd. Door toepassing van deze fasering worden de beschermde flora en fauna soorten zo min mogelijk verstoord. Deze maatregel is een cyclische beheermaatregel.

4.23 M12: inrichting en beheer: verwijderen opslag

Het periodiek verwijderen van opslag en bos. Langs de vennen wordt hierdoor de atmosferische depositie, de inwaai van blad verminderd en het vergroten van de windwerking.

Naast het verwijderen van opslag langs het Klein en Groot Lonnekermeer, worden ook de venoevers van de oostelijke vennen vrijgesteld.

In de percelen 3453 en 302 worden de oevers van de oostelijke vennen gedund. Deze maatregel wordt genomen om de bladinvall te beperken en de waterkwaliteit te verbeteren. Het dunnen gebeurt plekgewijs en gefaseerd in het kader van beheer.

4.24 M12a: Verwijderen van opslag bij het Klein Lonnekermeer

De maatregel M12a heeft tot doel om een geschikt habitat te creëren voor de soorten van zwak gebufferde vennen. De beste potenties daarvoor liggen echter in de noordoosthoek van het Klein Lonnekermeer. Zie voor een nadere onderbouwing de separate notitie in de bijlage.

De uitvoering van deze maatregel wordt uitgesteld tot de tweede beheerplanperiode. Afhankelijk van de effecten van het baggeren, de peilfluctuaties en de monitoring (plaatsing van meerdere peilbuizen), wordt maatregel M12a nader uitgewerkt en uitgevoerd.

4.25 M12b: Verwijderen van opslag bij het Groot Lonnekermeer

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M12b omschreven als:

- Het verwijderen van opslag bij het Groot Lonnekermeer.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K5: Externe eutrofiering als gevolg van toestroming van vermist grondwater door bemesting van intrekgebieden binnen en buiten Natura 2000-gebied;

K7: Ontbreken voldoende windwerking;

K9: Overschrijding kritische depositie waarde in 2015;

K10: Overschrijding kritische depositie waarde in 2030.

Huidige situatie

Door de dichtgegroeide oevers van het meer is er sprake van beperkte atmosferische depositie, de inwaai van blad en beperkte windwerking.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden de oevers van het Groot Lonnekermeer vrijgesteld. Het kappen van de oeverbegroeiing gebeurt gefaseerd vanwege de voorkomende libelsoorten en de beschermde waterspitsmuis. Deze maatregel wordt uitgevoerd in lijn met het ecologisch werkprotocol op basis van de uitgevoerde Quickscan Flora en Fauna (Eelerwoude, 2016).

4.26 M14: Kleinschalig plaggen

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M14 omschreven als:

- Kleinschalig plaggen.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K5: Externe eutrofiering als gevolg van toestroming van vermest grondwater door bemesting van intrekgebieden binnen en buiten Natura 2000-gebied.

K9: Overschrijding kritische depositie waarde in 2015

K10: Overschrijding kritische depositie waarde in 2030

K11: Vroegere overschrijding kritische depositie waarde

Huidige situatie

Met name de vochtige heiden in het gebied vertonen een neerwaartse trend als gevolg van de verdroging en de stikstofdepositie. Om de hoge stikstofdepositie te verlichten worden maatregelen genomen.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden de gebieden met onder andere Vochtige Heide kleinschalig geplagd. Maar dit kleinschalig plaggen wordt, indien noodzakelijk, ook toegepast op de venoevers. Bij dit plaggen wordt rekening gehouden met de Herstelstrategie. Hierbij valt te denken aan het gefaseerd plaggen, en het sparen van restpopulaties van doelsoorten.

Het kleinschalig plaggen is voorzien op de percelen: 3644, 3450, 3452, 3453, 972, 987.

4.27 M15: Maaien

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M15 omschreven als:

- Maaien.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K5: Externe eutrofiering als gevolg van toestroming van vermest grondwater door bemesting van intrekgebieden binnen en buiten Natura 2000-gebied;

K9: Overschrijding kritische depositie waarde in 2015;

K10: Overschrijding kritische depositie waarde in 2030;

K11: Vroegere overschrijding kritische depositie waarde.

Huidige situatie

Op de percelen met heide is het voor de structuurvariatie goed om middels maaien nutriënten af te voeren. Ondanks dat er maar een beperkte hoeveel nutriënten kan worden afgevoerd, kan de kwaliteit van de heide op deze manier worden verhoogd.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt waar nodig de percelen met heide gemaaid volgens de Herstelstrategie. Gezien de beperkte omvang aan heideareaal is de combinatie van maaien en begrazen niet mogelijk. In de toekomst zal, als er een groter heideareaal is ontstaan, opnieuw worden gekeken naar de inzet van begrazing.

4.28 M16: Bekalken

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M16 omschreven als:

- Bekalken.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K2: Ontwatering door grondwateronttrekkingen door landbouw en vliegveld buiten Natura 2000-gebied;

K3: Ontwatering door grondwateronttrekkingen binnen Natura 2000-gebied.

Huidige situatie

Wanneer uit de analyse van de bodemchemie blijkt dat er verzuring is opgetreden, is het raadzaam om in combinatie met kleinschalig plaggen de percelen ook te bekalken (1 tot 2 ton/ha).

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt gemonitord of het bekalken van percelen noodzakelijk is. In eerste instantie wordt gemonitord of het verbeteren van de hydrologische situatie in het gebied de gewenste invloed heeft.

4.29 M18: Hooien en naweiden

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M18 omschreven als:

- Hooien en naweiden.

Knelpunt Gebiedsanalyse

K9: Overschrijding kritische depositie waarde in 2015

K10: Overschrijding kritische depositie waarde in 2030

K11: Vroegere overschrijding kritische depositie waarde

Huidige situatie

In aanvulling op de herstelmaatregelen ten behoeve van de Blauwgraslanden, is hooibeheer noodzakelijk.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse wordt hooibeheer toegepast op de Blauwgraslandpercelen. Deze beheermaatregel wordt toegepast in aanvulling op de herstelmaatregelen.

4.30 M19: Biologisch beheer van het Gibraltarven

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M7m omschreven als:

- Biologisch beheer van het Gibraltarven (vissen wegvangen) ten behoeve van het herstel van de voedselketen.

Knelpunt Gebiedsanalyse- NVT

Huidige situatie

In het Gibraltarven komen een aantal kenmerkende soorten van zwakgebufferde vennen voor. Door de aanwezigheid van vissen wordt de bodem van het ven omgewoeld wat leidt tot vertroebeling van het water. De voedselketen is verstoord geraakt wat zorgt voor een eenzijdige en arme soortensamenstelling.

Maatregel

In lijn met de PAS-gebiedsanalyse worden de volgende maatregelen genomen:

- Het verwijderen van karpers en andere slibwroetende witvissen;
- Het baggeren van het Gibraltarven.

In aanvulling op de bovenstaande maatregelen worden de oevers van het Gibraltarven natuurvriendelijk ingericht.

4.31 M20: Uit pacht nemen en uitmijnen van bemeste graslanden

Uitgangspunt gebiedsanalyse

In de Gebiedsanalyse staat M20 om omschreven als:

- Uit pacht nemen en uitmijnen van bemeste graslanden aan de benedenloop van de Blankenbellingsbeek.

Knelpunt Gebiedsanalyse - NVT

Huidige situatie

Twee percelen nabij het Groot Lonnekermeer werd tot voor kort bemest voor landbouwkundig gebruik. Het uittredende grondwater zorgt voor de toevoer van ongewenste meststoffen richting het Groot Lonnekermeer.

Maatregel

Als uitwerking van de PAS-gebiedsanalyse worden de percelen 987, 986 en 972 afgeplagd. Uit het natuurpotentieonderzoek van Tauw (2016) is gebleken dat dit een effectievere maatregel is om het doel te bereiken. De natuurpotentie van de percelen neemt toe bij het afplaggen.

4.32 A1: Aanleggen nieuwe tracé Blankenbellingsbeek

In de Landinrichtingscommissie Enschede-Noord is het nieuwe tracé voor de Blankenbellingsbeek vrijgespeeld. Ten behoeve van de afwatering van Vliegveld Twente is het vanuit de Ecologische Hoofdstructuur besloten om een deel van het oppervlaktewater via het nieuw aan te leggen tracé van de Blankenbellingsbeek te laten afwateren (100 l/sec) op de huidige Blankenbellingsbeek en de Hesbeek. Daarnaast wordt een bestaand gedeelte van de Blankenbellingsbeek vanuit de PAS opgave verondiept en natuurlijk ingericht.

Naast het graven van het nieuwe tracé worden er ook een tweetal dammen met duiker aangelegd in de huidige sloot van de zandweg. Deze dam met duiker geeft de grondeigenaren van het achterliggende perceel toegang over de sloot.

Maatregelen

Voor het nieuwe tracé van de Blankenbellingsbeek zijn de volgende werkzaamheden noodzakelijk:

- Graven van het nieuwe tracé Blankenbellingsbeek;
- Aanleggen van twee dammen met duiker;
- Drainage doorsnijden en afdoppen;
- Mogelijk zinken van kabels en leidingen.
- Faunapassage en duiker; deze kunstwerken worden aangelegd door de Provincie Overijssel, afdeling Wegen en Kanalen tijdens de herinrichting van de N737 in 2017/2018.

5

EFFECTEN

5.1 Hydrologische effecten

Ten aanzien van het voorgestelde maatregelenpakket komt uit de rapportage van Arcadis (2017) de volgende conclusie:

In totaal ondersteunen de maatregelen de vernatting en antivermesting in het totale gebied. Al laten de berekende effecten ook een vernatting zien op locaties die niet direct overlappen met de percelen waar habitaten zijn geprojecteerd.

Voor de maatregelen in de watergangen zijn onderstaande conclusies getrokken:

- Er bij het bijgestelde maatregelenpakket, waarin het peil op de Koppelleiding gelijk blijft aan de huidige situatie, geen effecten zijn ter plaatse van het spoorlichaam. Het is ook niet nodig om een foliescherm te plaatsen om de effecten in het natuurterrein te begrenzen. Ook heeft een foliescherm geen meerwaarde voor het verder vernatten van het N2000-gebied. Sterker nog, mogelijk veroorzaakt het foliescherm stagnatie van zuur regenwater wat een negatieve invloed heeft op de habitattypen;
- Het verminderen van de bodemverhoging in de Hesbeek leidt ten opzichte van de verhoging uit het maatregelenpakket uit 2015 nog steeds tot een jaarronde verhoging van het grondwaterpeil langs de beek en een toename van de kwelflux in de beek. Ook is het hogere peil naar verwachting ondersteunend aan de kweltoename in de Hooilandjes. Door de keuze om het meest recente grondwatermodel te gebruiken neemt het effect hier zelfs nauwelijks af. Dit is echter het gevolg van het verschil van de schematisatie en parameterisatie van de modellen;
- De inrichting van de waterloop langs de Blankenbellingsbeek is zo ontworpen dat er geen effecten zijn in de kritieke landbouwpercelen. De effecten beperken zich tot de gedraineerde percelen en de percelen waar de ontwateringsdiepte in het voorjaar en de winter ook voldoende blijft.

Op basis van het volledig hydrologisch onderzoek moet worden geconcludeerd dat er een beperkt aantal grondeigenaren nadelige effecten ondervinden van de voorgenomen maatregelen. Met deze grondeigenaren zijn persoonlijke gesprekken gevoerd. Op basis van de compensatieregeling van provincie Overijssel worden de eigenaren schadeloos gesteld.

5.2 Effect op ruimtelijk plan

De maatregelen in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer betreffen voornamelijk inrichtingsmaatregelen. De uitvoering van de beoogde maatregelen kan worden vergund op basis van de vigerende bestemmingsplannen.

Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen maatregelen passen binnen de vigerende bestemmingsplannen en dat een nieuw ruimtelijk plan niet noodzakelijk is.

5.3 Effecten op de natuurwaarden en Flora en Fauna

De voorgenomen maatregelen uit dit inrichtingsplan worden uitgevoerd ten behoeve van de habitats in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer. De effecten van de uitvoering van de werkzaamheden zijn getoetst in de NB-wet Voortoets. Hieruit komt naar voren dat de werkzaamheden geen negatief effect veroorzaken op de natuurwaarden in het gebied, mits er wordt gewerkt met de randvoorwaarden die zijn opgenomen in de voortoets. Omdat de exacte uitvoering van de maatregelen nog onzeker is, is besloten uit voorzorg een NB-wet vergunning aan te vragen.

Voor de soortenbescherming zijn gedurende het gebiedsproces onderzoeken uitgevoerd. Uit de Quicksan Flora en Fauna (Eelerwoude, 2016) komt naar voren dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden. Na overleg met Provincie Overijssel als bevoegd gezag is besloten om een ontheffing aan te vragen, omdat de exacte effecten van de maatregelen niet voldoende zijn aangetoond in deze fase van het project.

6

COMMUNICATIE EN DRAAGVLAK

6.1 Betrokkenheid partners Samen werkt Beter

Vanaf de verkenning (Landschap Overijssel, 2014) zijn de partnergebiedspartijen zoals het waterschap, LTO Noord en Provincie Overijssel betrokken bij de planvorming rondom het Lonnekermeer.

Vanaf de start van het gebiedsproces in 2016 zijn de partners (vanuit directe betrokkenheid / eigendom in het gebied) betrokken via de externe ambtelijke adviesgroep. Samen met een interne projectgroep van Landschap Overijssel zijn verschillende deskundigen betrokken bij het opstellen van dit inrichtingsplan.

Externe ambtelijke adviesgroep (Partners)	Interne projectgroep (Landschap Overijssel)
Friso Koop – Waterschap Vechtstromen	Robbert Blijleven
Mirjam Peet – Waterschap Vechtstromen	Jacob van der Weele
Theo de Kogel – Provincie Overijssel	Harry Koster
Jacob van der Weele – Landschap Overijssel	Fleur de Graaff
Ronald Krabbenbos – Landschap Overijssel	Ronald Krabbenbos
Anne Wijlens – Landschap Overijssel	

Vanwege de relatief eenvoudige aard van dit PAS-project en de beperkte impact op de belangen van derden, is er na overleg met de bestuurders voor gekozen om geen bestuurlijke adviesgroep te vormen. De bestuurders van de betrokken partners zijn via hun ambtenaren geïnformeerd over de stand van zaken. Tot slot hebben zij ingestemd met het voorliggend inrichtingsplan.

Separaat betrokken partners op verzoek

In de externe ambtelijke adviesgroep zijn de gemeenten Enschede en Dinkelland, evenals LTO Noord niet opgenomen. Gezien de aard en omvang van het project en de voorgestelde maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse hebben deze partijen gedurende de verkenning aangegeven geen actieve rol te willen spelen in dit project. Separaat zijn ook deze partners op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het project.

6.2 Draagvlak en communicatie met grondeigenaren

Gedurende het gebiedsproces zijn de grondeigenaren in en rondom het projectgebied geïnformeerd over de stand van zaken. In het gebiedsproces is onderscheid gemaakt tussen grondeigenaren met maatregelen en/of effecten van de maatregelen op hun gronden en grondeigenaren zonder maatregelen/ effecten op hun gronden.

Grondeigenaren met maatregelen en/of nadelige effecten

De grondeigenaren met maatregelen, danwel nadelige effecten op hun grond, zijn vanaf de start van het gebiedsproces intensief betrokken bij de planvorming. Deze grondeigenaren zijn in beeld gekomen op basis van de grondwatermodellering door Arcadis (2015&2017). In persoonlijke gesprekken is bekeken hoe de maatregel op gronden van derden moet worden uitgevoerd en wat de eventuele effecten zijn. Om de effecten in beeld te brengen is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de gebruiksmogelijkheden van verschillende percelen. Indien er sprake is van nadelige effecten op gronden van derden, vindt schadeafhandeling plaats op basis van de compensatieregeling van provincie Overijssel.

Grondeigenaren en omwonenden

Bij de start van het PAS-project Lonnekermeer is een communicatieplan opgesteld. Op basis van de communicatiestrategie uit dit plan zijn verschillende communicatieacties in het kader van het PAS-project Lonnekermeer uitgevoerd. Hieronder staat een overzicht van de reeds uitgevoerde acties. Het communicatieplan is ook aan deze notitie toegevoegd.

10 november 2016	Persoonlijke brief aan alle belanghebbenden Doel: Informeren over PAS-project Lonnekermeer
10 november 2016	Nieuwsbrief #1 Lonnekermeer
11 november 2016	Krantenartikel in Tubantia over Natura 2000-gebied Lonnekermeer
22 november 2016	Persoonlijke uitnodiging belanghebbenden voor de inloopbijeenkomst op 29 november
22 november 2016	Persbericht in de Huis-aan-Huis van Enschede, Dinkelland en Hengelo met een uitnodiging voor de inloopbijeenkomst op 29-11.
29 november 2016	Inloopbijeenkomst Lonnekermeer in bezoekerscentrum Hof Espelo

Doorkijk naar 2017

Eind maart	Nieuwsbrief #2 Lonnekermeer
Begin april	Bijeenkomst belanghebbenden over de inrichting en het proces

7

DOORKIJK NAAR DE UITVOERING

7.1 Start van de uitvoering in 2017

De voorgenomen maatregelen in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer kunnen allemaal worden vergund op basis van de vigerende bestemmingsplannen van de gemeenten Enschede en Dinkelland. Omdat geen van de maatregelen voorziet in een (gedwongen) wijziging van het gebruik van de gronden, is het niet noodzakelijk een Provinciaal Inpassingsplan op te stellen.

7.2 Nadere uitwerking van de maatregelen

Zoals in hoofdstuk 4 staat beschreven, wordt in de tweede beheerplanperiode gezocht naar alternatieven voor de uitvoering van maatregel M2. De doelstellingen zoals beschreven in de PAS-gebiedsanalyse blijven hierbij leidend.

7.3 Kostenraming

Voor de maatregelen zoals voorgesteld in dit inrichtingsplan is een kostenraming opgesteld conform de richtlijnen van de Provincie Overijssel. Deze SSK-raming is apart opgesteld en maakt geen onderdeel uit van dit inrichtingsplan.

LITERATUURLIJST

Arcadis (2015). Aansluiting EHS op Blankenbellingsbeek en Hesbeek en uitwerking hydrologische PAS-maatregelen Lonnekermeer

Arcadis (2017). Herberekening PAS-maatregelen Lonnekermeer. Achtergronddocument vergunningaanvraag en gebiedsdossier.

Badus (2016). Grondgebruiksmogelijkheden Natura 2000 Lonnekermeer, Effecten van hydrologische maatregelen op omliggende percelen. Wageningen

Badus (2017). Notitie compensatie vernatting perceel. Wageningen

Eelerwoude (2016). Bodemonderzoek Koppelleiding. Goor

Eelerwoude (2016). Quicksan Flora en Fauna. Goor

Landschap Overijssel (2014). Verkenning Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Dalfsen

Provincie Overijssel (2015). Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Lonnekermeer. Zwolle

Provincie Overijssel (2016). Natura 2000 beheerplan Lonnekermeer. Zwolle

Tauw (2016). Natuurpotentieonderzoek Natura 2000-gebied Lonnekermeer. Deventer

BIJLAGEN

